

EN DOMMEDAGSKOMEDIE AV HENRIK WERGELAND

DE SISTE KLOKE PÅ TERRANOVA

Regi: Bentein Baardson

 Nasjonalbiblioteket
Depotbiblioteket

Produsert for
wergeland
2008
av Akershus Teater

Turneprodusent:
RUPI v/Pia Tellefsen

Kjære publikum

Velkommen til et møte med dramatikeren Henrik Wergeland! Eller, rettere sagt, med hans alter ego Siful Siffada som han lot føre sine samfunnskritiske farser i pennen. Sifuls penn var krass, men den var samtidig leken, selvironisk og underfundig. I "De siste Kloke på Terranova" opplever vi hvordan Wergeland "ser" det andre ikke ser, og holder opp et speil for sin samtid. Som den store kunstner han er, har dette speilet fortsatt en reflekterende flate som, hvis vi velger å se i det, vil berøre og utfordre oss!

Wergeland 2008, den offisielle organisasjonen for 200-årsjubileet for Henrik Wergelands fødsel, har som hovedoppgave å øke interessen for Wergelands diktning og samfunnsmessige innsats og å aktualisere de verdier han sto for som dikter og samfunnsaktør. Vi har en visjon om at jubileet skal føre til fornyet engasjementet i kampen for likeverd, toleranse og frihet. Vi håper også at feiringen vil styrke forståelsen av at kunst spiller en viktig rolle i bygging av et demokratisk samfunn, og at enkeltmenneskers engasjement har stor betydning i bekjempelse av urett.

Jubileet er en stor dugnad der store og små initiativ skaper et fantastisk mangfold av innganger til det wergelandske univers. Vi gleder oss over en enestående oppslutning om den delen av feiringen som har skjedd hittil.

Wergelands univers er stort og rikt. Det spenner fra ram samfunnskritikk til de ømmeste kjærelighetsdikt, fra praktiske råd om grønnsaksdyrking til store eksistensielle dypdykk. Vårt ønske er at vi som lever i dag, skal oppleve at det er mye å hente i dette universet!

Einar Solbu
prosjektleder

wergeland
2008

et samarbeid mellom

ROLLELISTE

Fortelleren:		Morten Røhrt
De siste kloke på Terranova:	Advokat Zombolan	Baard Owe
	Kornpugeren	Pia Tellefsen
	Rimsmeden	Rut Tellefsen
De siste narrer på Terranova:	Fetter 1	Rune Reksten
	Fetter 2	Ove Christian Owe
	Fetter 3	Thomas Magnus
De siste mennesker på Terranova:	Halil	Naeem Azam
	Dimna	Naziha Searle Lien
	Ayanna	Urmila Berg-Domaas
Smådjever:		Elever fra lokalmiljøet

Øvrige medvirkende

Regi:	Bentein Baardson
Scenografi/kostymer/masker:	Edil Derbitchev
Illustratør (illustrasjonene i scenografien og på plakaten):	Siri Dokken
Komponist:	Håkon Berge
Komponist sluttscenen:	Christian Reim
Bearbeidelse manus:	Rut Tellefsen
Dramaturg:	Bodil Kvamme
Inspisient:	Trude Norvik Molkom/Vanja Riksfjord
Lysdesign:	Rolf Christian Egseth
Maskedesign:	Torunn Løken
Koreografi barna:	Gro Lystad
Lydansvarlig:	Morten Jorsett
Forarbeid med barna:	Pia Tellefsen
Tekniker:	Andreas Holm

Forestillingen er produsert for Wergeland 2008 av Akershus Teater
Turneprodusent: RUPI v/ Pia Tellefsen
Teknisk turneprodusent: Oslo Familieteater

Takk til Lillestrøm kultursenter for utlån av bil, dansematter og rekvisitter til premieren, samt lydanlegg til prøvene.

Kjære Publikum

Velkommen til De Siste Kloke på Terra Nova. Henrik Wergeland stod på barrikadene for rettferdighet og forandring. Han var en forkjemper for menneskelig likeverd. Akkurat som oss ville han øke menneskets livskvalitet.

Alt teater handler om de viktigste øyeblikkene i et menneskes liv. Alt kan skje, og alt er mulig. Er da noe "så gammeldags teater" som De Siste Kloke aktuelt i dag? Ja! Når vi ser verden i historisk lys er det skremmende å se at dette stykket får ny og brennende aktualitet i dag. Mat blir til biodrivstoff, noe som resulterer i at mennesker sulter. Fordelingen av goder nasjonalt og globalt er urettferdig, kvinner må kjempe på mannens premisser og på hans banehalvdel. Vi er kanskje ikke like kyniske og utnyttende som vi kan se av historien, men bevares så nær ved. Hvordan finner vi det da i våre hjerter å dele? Hvor langt er vi fra ekte sjenerøsitet? Medmenneskelighet?

Bentein Baardson forteller denne historien og skaper et univers rundt den slik bare han kan. Om stykkets aktualitet i dag flirer Bentein kort og siterer Descartes; "Intet er vel bedre enn en god idé hvis tid er kommet". Det var nå det ble aktuelt å spille De Siste Kloke, tiden var inne. Han påpeker at monopoliseringen av verdens matressurser er et gjennomgående tema ikke bare her hos Wergeland, men i media. Bentein er svak for Wergelands bitende ironi i denne teksten. Vi vet jo at Wergelands satiriske oppgjør med rettsvesenet nok har sitt bakteppe i at han nærmest konstant selv var rettslig forfulgt på grunn av sin form og sine meninger. Nettopp derfor er det spennende å se hvordan Wergeland viser hva som kan skje når kapitalister og jurister slår seg sammen, da brygger det opp til den burleske dommedagskomedien vi viser for dere i kveld. Og Wergeland lever videre i det han latterliggjør advokatene og kapitalistene i deres egosentriske handlinger som stanser all utvikling.

Benteins bruk av forskjellige stilretninger bidrar til å gi forestillingen et moderne scenisk uttrykk samtidig som han ivaretar budskapet i Wergelands tekst. Bentein har en sikker stab med seg, og de har alle bidratt til å skape dagsaktuelt og levende teater. Morten Røhr, Nazhia Serale Lien, Urmila Berg Domaas og Thomas Magnus har gitt liv til flere roller på Akershus Teater tidligere, og Rut Tellefsen har reist med flere program i vår Kulturkafe serie. Ensemblet representerer en bredde av kunstnere fra junior til senior godt ført an av to nestorer i norsk og dansk teaterverden; Rut Tellefsen og Bård Owe. Nytt bekjentskap er knyttet med spennende scenekunstnere som vi også er stolte av å presentere, nemlig Pia Tellefsen, Christian Owe, Naeem Azam og Rune Reksten. Pia er produsent for den landsdekkende turneen assistert av Rune.

Det har vært en utfordrende reise å produsere denne forestillingen. Samarbeidet med Wergeland 2008 og Einar Solbu har vært strålende, og sammen med Akershus fylkeskommune, Fritt Ord, Hurtigruten ASA og Norsk Kulturråd har vi klart å realisere

drømmen om å gi liv til dette verket i Wergelands jubileumsår. Rut og Pia Tellefsen har brent for den lenge, og vi kan ikke annet enn gratulere med det store arbeidet de har bidratt med, det umulige er blitt virkelighet.

Med en kunstnerisk stab som denne på og bak scenen håper jeg dere har en god teateropplevelse i kveld sammen med oss.
God fornøyelse!

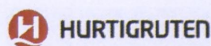
Bjørn Birch
Teatersjef
Akershus Teater

Jan Erik Vold sier om Wergeland:

"Wergeland har et budskap for alle sider ved livet. Han byr på enhver tenkelig genre. Han var politisk aktivist, demokrat, menneskerettforkjemper, fattigfolks talsmann, norsk patriot, juridisk kranglefant, romantiker, teolog, medisinerstudent, bråkmaker og ranglepave, lærd gransker, foolkeopplysningsmann og avisutgiver, friskus og sosialt midtpunkt. Han er sin tids Shakespeare, Bjørneboe, Vreeswijk og Georg Johannesen."

Forestillingen er støttet av følgende:

BAARD OWE er hentet fra Danmark for å spille hovedrollen Zobolam (advokaten) i vår oppsetning.

Han har vært «Danmarks James Dean» og sammenliknes med Jack Nicholson. I disse dager gjør han suksess i Cannes som Horten i "O`Horten"

Nordmannen Baard Owe (71) har spilt i over 30 danske filmer og vært med i så mange tv-serier, revyer og teateroppsetninger at han har mistet tellingen. I 1994 så vi ham som den skumle patologiprofessoren Bondo i Lars von Triers film «Riget». I Norge har vi tidligere sett ham bl. a

i i tv-serien «Hotellet» (2001) som den mystiske altmuligmannen. I det siste har vi sett ham i Hilde Heier`s "Andre omgang" Baard Owe kommer direkte fra Cannes til prøvene på "De siste Kloke"

RUT TELLEFSEN spiller bydikteren i vår oppsetning Skuespiller Rut Tellefsen debuterte på Det Norske Teatret 1956 som Kristin i Kristin Lavransdatter og har siden vært en bærende kraft innen norsk teater. Tellefsen har spilt blant annet Dronning Elisabeth i Maria Stuart, tittelrollen i Sarah Bernardt og Moren i Bobby Fischer bor i Pasadena. Hennes tolkninger av Ibsenroller er utallige som Rita Almers i Lille Eyolf, tittelrollen i Hedda Gabler, Mor Aase i Peer Gynt, Aline i Bygmester Solness og Brands mor i Brand. I film og TV de siste årene har Rut gjort seg

gjeldende i bl.a. "Deadline Torp" "Størst av alt" "Svein og rotta – UFO mysteriet" Rut Tellefsen er utnevnt til ridder av St. Olavs Orden og har mottatt Norsk kritikerlaugs pris, Per Aabels Ærespris, Amandaprisen og Aase Byes legat.

MORTEN RØHRT spiller rollen som forteller

Morten Røhrt er utdannet ved Statens Teaterhøgskole 1977 – 80 Han har vært ansatt ved Rogaland Teater, Den Nationale Scene, Nationaltheatret og Hålogaland Teater og har den seneste tid hatt permisjon fra Oslo Nye Teater bl. a for å spille Cato Halvorsen i Hotel Cæsar.

Han er en kjent oppleser i radioen, har gitt stemme til en rekke figurer i tegnefilmer og har medvirket i en rekke fjernsynsproduksjoner. Morten er for tiden å se som filmregissøren Roscoe Dexter i "Singing in the rain" på Oslo

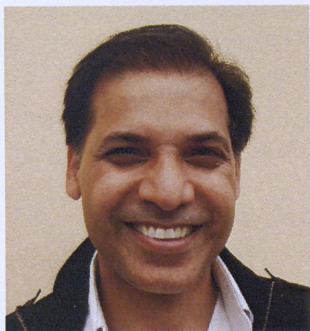
Nye. Han har tidligere vært Henrik Wergeland ved flere anledninger, bl.a på Akershus festning og ved åpningen av "Wergelands Hus" ved Eidsvollsbygningen i 2005.

PIA TELLEFSEN spiller rollen som Kornpugeren (kapitalisten) Pia Tellefsen er utdannet ved the Royal Academy of Dramatic Art og har arbeidet i England, Sverige, Danmark og Finland. I Norge bl.a ved Nationaltheatret, Det Norske, Oslo Nye, og Teater Ibsen. Turnévirkosomhet, radio, TV og film. Av roller kan nevnes "Lulu" fringe teater London, "Gunilla", kvinnelig hovedrolle i "Jon" finsk film, Rita "Lille Eyolf" Ibsenfestivalen Nationaltheatret, Den Grønklede/Anitra "Peer Gynt" på Gålå, Karius "Karius og Baktus" landsdekkende turné Norge. Pia har

erfaring med regi, produksjon, oversettelser og dramatisk bearbeidelse.

Pia Tellefsen er initiativtager til oppsetningen av "De siste Kloke" i Wergelands-året. Hun er produsent for den landsdekkende turneen og ansvarlig for kulturtilbudet til Hurtigruten.

NAEEM AZAM spiller rollen som Halil (faren) Naaem Azam har etter at han kom til Norge medvirket i en rekke produksjoner som bl. a. Hovedrollen i "Pakkis" og "Pakkis 92". "Hakkebakkeskogen" Riksteatret. "Et dukkehjem" og "Patakha" Azad Teater. NRK TV: Hovedrolle "Fedrelandet" Medvirket i seriene "Nini", "Asylet", "Borgen skole" og "Fox Grønland". "Forward", finsk spillefilm 2002. NRK Tv serie "Kodenavn Hunter" og spillefilmen "5 løgner" 2006

NAZIHA SEARLE LIEN spiller rollen som Dimna (moren) Naziha Searle Lien har teatererfaring fra Norge og England. I Norge har hun først og fremst gjort seg gjeldende som forfatter av, og skuespiller i, Akershus Teaters bidrag i forbindelse med Ibsen året 2006 "Nora..!" Naziha har videre erfaring fra arbeide med manusutvikling, radio, TV, film, reklame, og performance

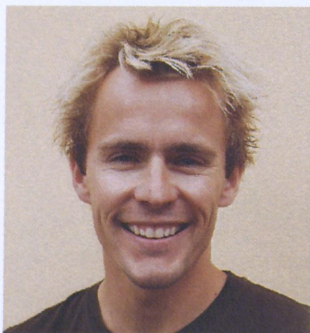
URMILA BERG-DOMAAS spiller rollen som Ayanna (datteren) Urmila Berg-Domaas har sin teaterutdannelse fra Norge og USA og har erfaring fra teater (Torshov, Det norske Teater, Det Åpne Teater, Akershus Teater, Riksteatret), tv, film, reklame, sang. Blant Urmilas arbeide i teater og TV kan nevnes Maja i "Jakten på Genene" og "1001 natt" på "Torshovteatret, og Samina i "Hotel Cæsar"

RUNE REKSTEN spiller rollen som fetter 1 (arving) Han har hatt engasjementer både på Oslo Nye Teater og Den Nationale Scene i Bergen. I de senere årene har han arbeidet med Peer Gynt oppsetninger i inn og utland. I den årlige Peer Gynt forestillingen ved Gålå vannet, spiller han bl.a. "Dovregubben" Etter Wergeland turnèen skal Rune opptre i en annen Peer Gynt forestilling, denne gang i Korea. Rune har stått for en rekke turneèr og kultur -arrangement rundt i landet, han er Daglig leder og skuespiller i Oslo familieteater.

OVE CHRISTIAN OWE spiller rollen som fetter 2 (arving) Ove Christian Owe har arbeidet ved Trøndelag Teater, Riksteatret, den Nationale Scene i Bergen og Det Norske Teater. Vi kjenner ham også fra en rekke film og TV produksjoner så som "Kodenavn Hunter" 2007, "Sinus" 2005, "I Am Dina" (2002) "Hotel Cæsar" (1998) "Dykkerne" 2000 "Offshore" (1996) "I de beste familier" (1994) "Du Pappa" (1994) "Vestavind" 1994 Christian arbeider også mye med opplesning og har erfaring som programleder, bl. a for TV serien "Muldvarpen"

THOMAS MAGNUS Spiller rollen som fetter 3 (arving) Thomas Magnus er utdannet i England og har arbeidet med teater både i Warszawa, der han jobbet med Robert Wilson, og i New York, der han har arbeidet på Watermill. I Norge har han i det siste arbeidet ved Østfold Teater der han i 2008 gjorde seg bemerket i rollen som Hamlet.

ELEVER FRA:

Elever fra Ekeberg skole som spiller smådjevler på generalprøven og premieren.

DJEVLENE

Av kjeltringehjarter vi engang utbrast som ormer av byll,
men vi vokste med hast.

Av kjeltringesinn våre sjeler vi fikk vi vaket til liv av
et kjeltringeblick.

Helt sped var fra først av vårt legemes form, som myggenes vinge,
som skygge av orm.

Nå har vi en ham som Kondorens utspilt. Den vokser med ånden,
og den har ei hvilt.

Hvor hjerte er fullt som hos drømmende brud, vi hugger oss fast,
og vi suger det ut.

Til djevlenes storhet så vokser vi frem, men Lucifer, Kongen,
er største blant dem.

HENRIK WERGELAND

Henrik Arnold Wergeland (født 17. juni 1808 i Kristiansand, død 12. juli 1845 i Christiania) omtales ofte som Norges største lyriker gjennom tidene. Fredrik Paasche skriver i Norsk litteraturhistorie: «Shakespeares billed-sprog er ikke så rigt som hans, de norrøne skalders ikke så levende.» Den danske litteraturforsker Aage Kabell omtaler ham som «Norges eller Nordens største digter». Han er universell i sin tematikk og har vært sammenliknet med diktere som Byron, Pusjkin og Victor Hugo. Wergelands poesi er på sitt beste så rik og mangefasettert at den er vanskelig å oversette tilfredsstillende. I blant gav han uttrykk for at det var en hemsko å tilhøre et lite språksamfunn. Savnet av et verdensspråk kommer f.eks. til uttrykk i «Følg Kaldet» (1844); konklusjonen er likevel at det er meningsfullt å dikte for «en liden venlig Flok».

Wergelands diktning spenner fra det visjonære, kosmologiske diktet Skabelsen, Mennesket og Messias til barnedikt som «Den prægtigklædte Sommerfugl», fra undergangsdikt som «Cæsarís» til idyller som «Hardanger». Den engelske Lods kan kalles en versroman med et dickensk blikk for de ulike samfunnslag. Skarp sosial tendens forekommer også i novellistiske skisser og dikt som f.eks. «Pigen paa Anatomikammeret». Det befriede Europa og Spaniolen føyer seg inn i rekken av frihetsdikt, mens «Røde og grå Dompaper» viser Wergelands evne til å kommunisere med de minste: Han eide, liksom H.C. Andersen, evnen til å se virkeligheten fra barnets synsvinkel, og kunne skape diktning i eventyreren. Forfatterskapet inneholder også et mangfold av salmer, fedrelandssanger, sjømannssanger og leilighetsdikt. Wergeland utfoldet seg i etablerte versemål, gjerne til eksisterende melodier, og han var tidlig ute med å bruke frie rytmer og frie vers, slik som f.eks. i diktet «Til Foraaret». Han utviklet en rapsodisk diktform som i ettertid har fått navnet Wergelandstroké og som kommer til uttrykk i bl.a. diktet Svalen. I tillegg oversatte og gjendiktet han fra andre språk.

Til tross for at Henrik Wergeland er landets viktigste dramatiker mellom Holberg og Ibsen, venter dramatikken hans fortsatt på å bli oppdaget etter sine dimensjoner og muligheter. Han har en stor produksjon av sørgespill, syngespill og sprelske farsar. Farsene er fantasifulle og eksperimentelle, og «spenner fra satire over allmennmenneskelige laster eller sosiale konvensjoner og polemiske angrep på politiske og estetiske motstandere til rent private forsvarsinnlegg». Wergelands skuespill representerer langt på vei en oversatt dramatik som har potensial til å virke fornyende på norsk scenekunst.

Wergeland var for øvrig en virksom natur som gjorde en banebrytende innsats på flere samfunnsområder i det unge Norge etter 1814. Han var en utrettelig folkelærer med store vyer, og en varmhjertet omsorgsarbeider. Han bidro grunnleggende til å gjøre den nye staten til en kulturnasjon, med sin diktning og sitt allsidige engasjement. Han så imidlertid også utover Norges grenser og engasjerte seg i undertrykte folks kamp for frihet andre steder i verden, så som Polens, Irlands og Brasils selvstendighetskamper. Han tok også parti for India mot kolonimakten. Som person var han mangfoldig og kunne være uforutsigbar. Sigmund Skard uttrykker det på denne måten: «Biografien hans er full av dei snodigaste tverrkast og bukkesprang; slik er no eingong geniet.»

TURNÈPLAN «DE SISTE KLOKE PÅ TERRANOVA»

Depotbiblioteket

De siste kloke på
Terranova

09sd10436

DATO		FORESTILLING
Fredag	05. sept.	kl 19.30
Lørdag	06. sept.	kl 18.00
Søndag	07. sept.	kl 19.30
Tirsdag	09. sept.	kl 19.30
Onsdag	10. sept.	kl 19.30
Torsdag	11. sept.	kl 19.30
Fredag	12. sept.	kl 19.30
Lørdag	13. sept.	kl 17.00
Søndag	14. sept.	kl 19.00
Tirsdag	16. sept.	kl 19.30
Onsdag	17. sept.	kl 19.30
Torsdag	18. sept.	kl 19.00
Lørdag	20. sept.	kl 18.00
Mandag	22. sept.	kl 20.00
Tirsdag	23. sept.	kl 19.30
Torsdag	25. sept.	kl 19.30
Fredag	26. sept.	kl 19.30
Lørdag	27. sept.	kl 18.00
Mandag	29. sept.	kl 19.30
Onsdag	01. okt.	kl 19.30
Fredag	03. okt.	kl 19.30
Torsdag	09. okt.	kl 19.30
Fredag	10. okt.	kl 19.30
Lørdag	11. okt.	kl 18.00
Mandag	13. okt.	kl 19.30
Tirsdag	14. okt.	kl 19.30
Onsdag	15. okt.	kl 19.30
Torsdag	16. okt.	kl 19.30
Fredag	17. okt.	kl 19.30

Lørenskog Kulturhus, Lørenskog
 Ullensaker Kulturhus, Jessheim
 Asker Kulturhus, Asker
 Lillestrøm Kultursenter, Lillestrøm
 Gjerdrum Kulturhus, Gjerdrum
 Bærum Kulturhus, Bærum
 Nes Kulturhus, Årnes
 Ski Rådhuseteater, Ski
 Parkteateret, Moss
 Stavanger Konserthus, Stavanger
 «Logen», Bergen
 «Arbeideren», Ålesund
 Tindved Kulturhave, Verdal
 Olavshallen Lille sal, Trondheim
 Olavshallen Lille sal, Trondheim
 Bodø Kulturhus, Bodø
 Tromsø Kulturhus, Tromsø
 Hammerfest kino, Hammerfest
 «Banken», Lillehammer
 Nøtterøy Kulturhus, Nøtterøy
 Kongsberg Kino, Kongsberg
 Agder Teater, Kristiansand
 Agder Teater, Kristiansand
 Grimstad Kulturhus, Grimstad
 Teater Ibsen, Skien
 Hamar Teater, Hamar

